

Gyakorlativá szélesednek a szegedi és az odesszai egyetem kapcsolatai

A. I. Jurzszenko nyilatkozata

A. I. Jurzszenko, az Odesszai Állami Egyetem rektora hétfőn délelőtt a József Attila Tudományegyetem rektori hivatalában dr. Wittman Tibor oktatási rektorhelyettesével, dr. Fodor Géza tudományos rektorhelyettesével, valamint dr. Ágoston Györggyel, a tudományegyetem Nevelési Bizottsága elnökével és a három egyetemi kar nevelési és tudományos bizottságainak képviselőivel folytatott tapasztalatcsere jellegű baráti eszmecsere.

Délután dr. Márta Ferencnek, a tudományegyetem pártbizottsága titkárnak társaságában a városi pártbizottságra látogatott el Jurzszenko professzor, ahol Perjési László, az MSZMP városi bizottságának első titkára fogadta. A meleg, baráti hangulatú beszélgetésen részt vett dr. Biczó György, a városi tanács vb elnöke, Sipos Géza, a városi pártbizottság titkára, Deák Béla, a pártbizottság osztályvezetője és Papp Gyula, a városi tanács vb elnökhelyettese is.

A kiváló szovjet tudós szegedi tapasztalatairól a következőket mondotta a Dél-Magyarország munkatársának kérdéseire:

— Szívből örülök, hogy ellátogathattam az önök városába. Az egyetem intézményeiben tett látogatásaim arról győzték meg, hogy — bár az egyetem viszonylag nem nagy — a benne folyó oktatási és tudományos munka magas színvonalú, a kor igényeinek megfelelő. Ezt nem udvariaskodásból mondom, hiszen tudós vagyok, akinek a dolgokat a valóságnak megfelelően kell megítélnie.

retű diákszállónk, ha elkészül, minden szállásigényt megoldhatunk majd. Egyébként a hallgatók 75-80 százaléka ösztöndíjas.

— Hogyan történik a végzetek elhelyezkedése?

— A végzett hallgató — az oktatási év végén — csupán igazolást kap arról, hogy elvégezte az egyetemet. Diplomáját a munkahelyén nyújtják át, miután egy esztendő elteltől abban az intézményben, üzemben, ahová beosztották.

— Hogyan bonyolódik le az elosztás?

— Az oktatásügyi minisztérium év végén közli velünk, hogy hová szükséges szakembert küldenünk. A fakultásokon kifüggesztjük a helyek listáját, amelyen természetesen az igényelt szak megjelölése is szerepel. A végzett diákok ezekre az ívekre vezetik fel egyéni kívánásukat, s mi azt igyekszünk lehetőleg tekintetbe venni.

A tudományos tevékenységét illetően elmondotta Jurzszenko elvtárs, hogy a kutatás úgynevezett „állami” és „tanszéki” témák szerint folyik. Bizottságokat nem állítanak fel, a fakultások ugyanis eléggé operatív ahhoz, hogy minden tudományos kérdést megoldhassanak a fakultáson belül. A népgazdaság szempontjából fontos kutatási problémák lehetőleg a tanszékek alapvető kutatási problematikájával esnek egybe.

A. I. Jurzszenko ma, kedden délután 5 órakor az egyetem Béke-épületében előadást tart fiziko-kémiai kutatásairól.

Technikai eszközökben és helyiségek tekintetében is elsősorban ellátottak az önök intézményei. Kémikus kollégáimmal máris számos eszmecsere folytamat. Minden jel arra mutat, hogy a legközelebbi hónapokban a két egyetem kapcsolata gyakorlativá szélesedni fog. Remélhetően arra is sor kerül már a közeljövőben, hogy nyaranta kisebb diákcsoportok kölcsönös látogatásait is megszervezzük.

— Hány hallgató tanul az Odesszai Állami Egyetemen, s milyen körülmények között készülnek fel az életre?

— Tizenháromezer hallgatója van egyetemünknek — mintegy négyezer nappali, több mint négyezer levelező és ugyanennyi esti tagozatú hallgató. A levelező és esti hallgatók főként a humán szakokon lehetők; egyáltalán nincs a gyakorlatokhoz kötött — például fizikai, kémiai, biológiai — szakokon levelező hallgatónk.

— Valamennyi vidéki hallgatónk biztosítanak kollégiumot?

— A jelentkezőknek mintegy 70 százalékát tudjuk jelenleg elhelyezni. Most van épülőben egy nagymé-

Nyolevnan víztározó tó

MSZBT-küldöttség Bakuban

A mezőgazdasági területek fejlesztésére még soha annyi víztározó nem épült az országban, mint a második öt éves tervben. A tervidőszak előtt 16 völgyzárógátás tóban az öntözésre tárolt víz alig haladta meg a kétmillió köbmétert. Így csupán az idén felépített tizenkét új tó háromszor annyi vizet ad a mezőgazdaságnak, mint az 1961 előttié. A második öt éves tervben, főleg a dombvidékek völgyeiben több mint nyolevnan új tavat létesítettek, s most már a mezőgazdaság rendelkezésére álló tavak összesen 55 millió köbméter vízzel segítik a belterjes gazdálkodást. Az iparvidékek és a lakosság vízellátási gondjait több mint 12 millió köbméter víz tartalékolásával enyhíti a Rakaca völgyi, a bokodi és a gyöngyösoroszi nagy tó. Jelenleg tehát már összesen száz víztározó tó segíti az ország vízgazdálkodását.

A vízügyi szakemberek az utóbbi években elért gyors fejlődés arányában irányozták elő a víztározó-hálózat bővítésének harmadik öt éves tervét is. Különösen jelentős a Keleti-főcsatorna környékére tervezett két nagy

víztározó, amely nélkül már nincs mód a keleti országrész öntözésének fejlesztésére. Ezért Bakonszegnél 300 holdnyi területen több mint kétmillió köbméter öntözővíz tartalékolására alakítanak ki egy új tavat. Bal-mazújvárosnál pedig 10,5 millió köbméter vizet befogadó tó építését irányozták elő. Mindkettő tervezését megkezdték és előreláthatólag a harmadik öt éves terv első felében sor kerül az építési munkálatokra is.

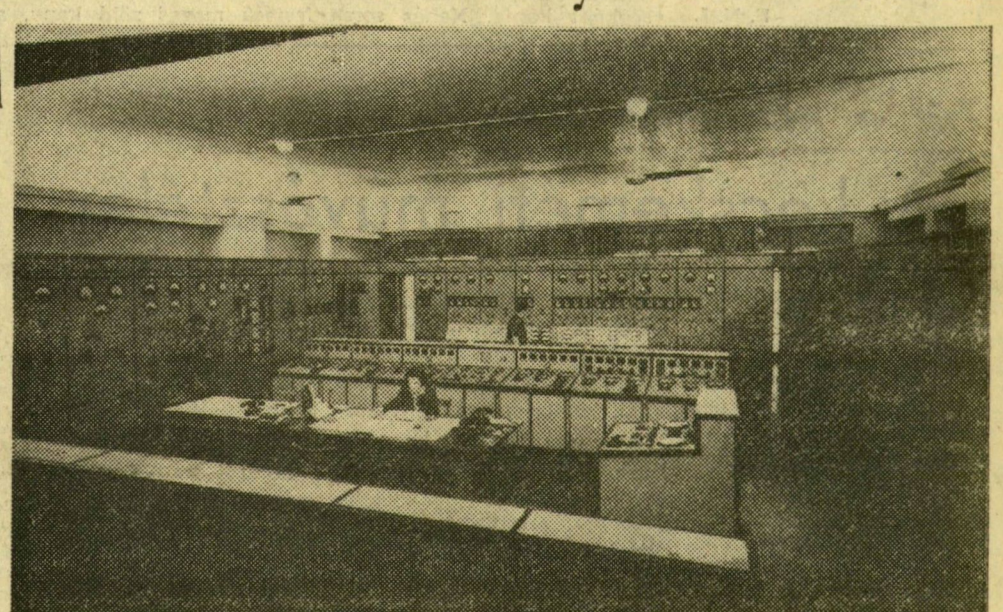
Hétfőn Nagy Richárdnak, az MSZMP budapesti bizottsága osztályvezetőjének vezetésével Bakuba utazott a Magyar-Szovjet Baráti Társaság háromtagú küldöttsége. Egyidejűleg hattagú művészdlegáció is utazott az Azerbajdzsán Köztársaság fővárosába. A magyar küldöttek részt vesznek az azerbajdzsáni magyar kulturális napokon. (MTI)

Magyar-szovjet kulturális tárgyalások

Az 1966-1967. évi magyar-szovjet kulturális csereegyezmény tárgyalásaira hétfőn szovjet kulturális küldöttség érkezett Budapestre. A delegációt Sz. K. Romanovszkij, a Szovjetunió Minisztertanácsa mellett működő külföldi kulturális kapcsolatok állami bizottságának elnöke vezeti. A vendégek fogadására a Ferihegyi repülőtérre megjelent Lugossy Jenő művelődésügyi miniszterhelyettes és Demeter Sándor, a Kulturális Kapcsolatok Intézetének alelnöke. Ott vándor G. A. Gyenyiszov, a Szovjetunió budapesti nagykövete, továbbá a nagykövetség több tagja.

A következő két évre szóló magyar-szovjet kulturális csereegyezmény tárgyalásai hétfőn délután megkezdődtek a Művelődésügyi Minisztériumban.

Korszerűsítették a tatabányai alumíniumkohót

(MTI Foto — Mező Sándor felvétele)

A szilíciumos egyenirányító üzembe helyezése hatszázötvenötötől 60 kiloamperre növelte a fajlagos energiafelhasználást eredményezett. Elkészült az új timföld siló és a korszerű timföld lefejtő állomás

is. A kádak áramerősségét tonna alumínium termelésé-50-ről 60 kiloamperre növelte eső energiafelhasználásnál elérték a világszínvonalat. Képünkön: A központi egyenirányító vezénylő terem.

nyoknak és a velük összefüggő gazdasági kategóriáknak (a piac, az árak, az önköltség, a nyereség, a hitel stb.) az eddiginél lényegesen nagyobb, aktív szerepük legyen. Az áruviszonyok és az értéktörvény ugyanis a szocialista gazdaságban is léteznek és hatnak, a fejlődés érdekében tehát minél jobban fel kell használni őket. Semmiféle közelédest nem jelent ez a tőkés szemlélethez, nemcsak azért, mert a piaci kategóriákat továbbra is természetesen alkalmazzuk, hanem döntően azért, mivel a mi rendszerünkben a munkaerő a jövőben sem lehet áru.

Változtak és változnak fogalmaink a népgazdasági terv lényegéről is. Egyre nagyobb fontosságot tulajdonítunk ennek úgyis mint a gazdaságpolitikai irányítás eszközének. A terv kötelező jellegűt úgy helyes értenünk, hogy az komplex egész, és a gazdasági cselekvés kötelező irányvonala. A fő célkitűzéseket, a megvalósítás útjait, a fő népgazdasági arányokat központilag kell meghatározni, de a jelenleginél lényegesen nagyobb önállóságot kell adni a vállalatoknak. A vállalati önállóság kiterjesztését azonban nem lenne helyes összekapcsolni a „munkásönigazgatás” rendszerével, mert attól sem a gazdasági hatékonyság növelését, sem a szocialista demokrácia fejlődését nem várhatnánk. Fenntartandó ezért az az alapelv, hogy az állami vállalatok ösztönöztetve legyenek a vállalatok önállóságát, és a népgazdaságot központilag irányítják. A jelenleginél jobban kell hasznosítani a szocialista tervgazdálkodás előnyeit.

A reform kiinduló irányelvei azt célozzák, hogy erősödjön népgazdaságunk szocialista jellege. Emellett különösen pozitív hatást kell gyakorolnia előtérben álló gazdaságpolitikai céljaink elérésére, így termelésünk színvonalának emelésére, s különösen a műszaki fejlődés fokozására; az életszínvonal megalapozott emelkedésére; a vállalatok önállóságának növelésére a demokratikus centralizmus alapján; a nemzetközi munkamegosztásban való részvételünk fokozására; a termelés és a fizetőképes

szükségletek kiegyensúlyozott emelkedésére. A kiinduló irányelvek tehát ennek megfelelően részletesen foglalkoznak a népgazdasági tervezés, a vállalati önállóság, az árrendszer, a beruházások, a kereskedelem, a termelőszövetkezetek, a tanácsai gazdálkodás, az egyszemélyi vezetés és az üzemi demokrácia, életszínvonal-politikánk kérdéseivel.

Tervgazdálkodásunk alapjául a reform szellemében az eddiginél határozottabban az ötéves tervezést tesszük, és ezzel egyidejűleg erősítjük a távlati tervezést. Növeljük a termelés tudományos megalapozottságát, és nagyobb fontosságot biztosítunk az objektív bizonytalansági tényezők számbavételének.

A vállalati önállóságot illetően a tervirányítás jelenlegi módszerét, vagyis a kötelező tervmutató számok lebontását nem tekinthetjük szükségszerűnek, és nélkülözhetetlennek a szocialista tervgazdálkodásban, bár korábban ez szükséges volt. Az új rendszer teljes kiépítésével egyidejűleg meg kell szüntetnünk a kötelező tervmutató számoknak az üzemekre történő bontását. A vállalatok önállóságát abban szükséges elsősorban ki-fejlesztésre juttatni, hogy az éves és a többéves tervüket maguk készítsék el. Központilag két feladatot szükséges megjelölni, mégpedig a megrendelői igényeinek mennyiségét, minőségét és időbeni legjobb kielégítését, valamint a jövedelmezőség rendszeres növelését. Az állami vállalatok anyagi érdekeltégi rendszerét az önálló gazdasági elszámolás elvének következetesebb alkalmazásával helyes megoldani. Irányelv: a gazdaságosabban működő vállalatok többet nyújthatanak dolgozóknak, és többet fordíthatnak a vállalati alapok képzésére, mint a kevésbé jól dolgozó vállalatok.

A reform másik alapvető részét képezi a helyes árrendszer kialakítása. Jelenlegi termelői árrendszerünk sok fogyatékossgal rendelkezik, fogyasztói árrendszerünk pedig az 1951. évi ár-és bérreform következményeit tükrözi. Olyan árrendszer kialakítása volna ki-

vánatos, amely az árak arányai és a jövedelmezőség révén a jelenleginél helyesebben orientálja majd a termelőket és a fogyasztókat a gazdasági döntésekben, jobban elősegíti a termelés idomulását a szükségletekhez, s a korszerű termékek gyorsabb terjedését, a gazdaságosabb fogyasztási struktúra kialakulását szolgálja. Mindehhez reálisabban kell számításba venni a termeléssel kapcsolatos társadalmi ráfordításokat. Ezzel együtt természetesen az állam árpolitikai eszközökkel is, kalkulációs sémákkal, ár-ellenőrzéssel, bizonyos alaptermékek fix árának megállapításával, gazdaságpolitikai eszközökkel is irányítja az áralkulást.

Szükséges a beruházások hatékonyságának lényeges javítása. Ennek érdekében kellő egyensúlyt kell teremteni minden időszakban a beruházási javak kereslete és kínálata között. Ésszerűbben kell elosztani a beruházási döntési hatásköröket, és csökkenteni kell a beruházási bürokráciát.

A kereskedelmi mechanizmus is továbbfejlesztésre szorul. Ennek iránya az kell legyen, hogy a termelők a fizetőképes szükséglet, a piaci igények legjobb kielégítésére törekedjenek, s az eladók és a vevők érdekeinek esetleges ütközése a társadalmi érdek érvényesülését segítse elő. Az adminisztratív jellegű elosztási módszerek helyett rugalmasabb és gazdaságosabb kereskedelmi módszerek kel- lenek.

A mezőgazdasági termelőszövetkezetek hatalmas fejlődése ellenére is még sok kezdetleges vonás és fogyatékossg mutatkozik gazdálkodásunkban. Ezek jó-részt gazdaságirányítási rendszerünk problémáiból erednek. A reform fő iránya a mezőgazdaságban a (szövetkezeti) önálló gazdálkodás fejlesztése, és egyúttal a közzgazdasági eszközökkel történő irányítás hatékonyabb, differenciáltabb kiépítése legyen. Az önálló elszámolás és az öngazdálkodás elvének fejlesztése szükséges. A termelőszövetkezetek államirányítása a törvényes felügyeleten túlnyomólag közzgazdasági jellegű legyen.

A tanácsai gazdálkodásban is sok a

javítanivaló. A reform szellemében a tanácsok gazdasági jellegű tevékenységét olyan irányban kell fejleszteni, hogy pénzügyi önállóságuk számottevően nőjön. Tevékenységükben egyaránt érvényesítsék a gazdaságpolitikai központi elképzeléseit és területük lakosságának közvetlen érdekeit, törekvéseit.

Életszínvonal-politikánkat is érinti a reform, mégpedig azzal, hogy folytatnunk kell a életszínvonal további emelését. Alapelv, hogy a szocializmus építése járjon együtt a dolgozók életszínvonalának rendszeres emelkedésével a termelés és a termelékenység állandó növekedése alapján. Nem következik azonban ebből, hogy az életszínvonal emelését minden esztendőben lehetségesnek tartjuk, hiszen gazdaságunk mai fejlettségi fokát még nem teszi lehetővé. Most is — mint ismeretes — ilyen időszakban vagyunk. Öt év alatt viszont már észre-vehetően javulnak az életviszonyok.

Gazdaságirányítási rendszerünk átfogó felülvizsgálatának fenti változatos ismertetésével kapcsolatban hangsúlyozottan rá kell mutatnunk arra — amelyet az előadó is hangsúlyozott a Központi Bizottság ülésén —, hogy a reform bevezetése csak fokozatosan történhet. A pártunk vezetőire jellemző komoly és higgadt megfontolást tanúsítja az az elhatározás, hogy a kiinduló irányelveket a párt-, társadalmi, és tudományos szervek, gazdasági vezetőkörök meghatározott körében bocsátja vitára, majd 1966. első negyedében tízi újra napirendre végleges határozathozatal céljából. Tisztában kell azonban lennünk azzal, hogy az elképzeléseket — a folyamatos részintézkedések mellett is — csak 1968-ban lehet átfogóan érvényesíteni. Sok tennivaló, vita és elmélyült munka áll a gazdaságirányítás reformjának végleges megfogalmazása és gyakorlati megvalósítása előtt. Kérlekintő az a körülményeinket, gazdasági, társadalmi változásainkat figyelembe vevő munkával azonban újabb előrehaladásunk jelentős lépéseit tehetjük meg.

L. Z.